

Sjuksköterskans upplevelser av att vårda patienter med ett missbruk

- En litteraturstudie

Författare: Marcus Sandström & Ebba Werner

Handledare: Sigrid Stjernswärd

Kandidatuppsats, Litteraturstudie

Hösten 2020

Lunds universitet

Medicinska fakulteten

Programnämnden för omvårdnad, radiografi samt reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa

Box 157, 221 00 LUND

Nurse's experience in caring for patients with an addiction

- A literature study

Authors: Marcus Sandström & Ebba Werner

Mentor: Sigrid Stjernswärd

Bachelor thesis, Literature study

Autumn 2020

Abstract

Introduction: Addiction is a problem worldwide. Socialstyrelsen, (2019) had a survey done in 2011 which concluded that approximately 780 000 people over the age of 18 suffered from a drug addiction or was addicted to alcohol in Sweden. Furthermore the survey showed that Sweden as a country has a high number of deaths due to addiction. People with an underlying addiction often come into contact with health care to help rehabilitate their addiction, or to treat a somatic disease caused by their addiction.

Aim: The aim of this study was to examine the experiences of nurses caring for patients with an underlying addiction to alcohol or drugs.

Methods: This study was conducted as a literature study. Relevant data was collected from previously conducted research and was analysed using an integrated analysis.

Findings:

The result of this study identified four categories. *The unpredictable relationship* indicates that nurses perceive patients with an underlying addiction to be difficult to work with, manipulative and sometimes aggressive. *Practical caring of patients with an underlying addiction* shows that everyday care given to this group of patients demands more time, energy and resources.

Education and the lifelong learning, the training and studying that aspiring nurses go through to acquire their license is seen as good enough on many levels to make the future employee ready to give proper care to patients. Among these are how they treat people and their perception of how all people are created equal. This study identified a need for further knowledge relating to the interactions between specific illicit drugs and how these could affect patients. *Preconceptions in health care*, nurses caring for patients with an underlying addiction have to be able to keep their own possible preconceptions about the patients from interfering with their ability to give equal care to all patients.

Conclusions: Patient-centered care plays a major role in modern health care and this study identified the importance of trust between the patient and nurse. The notion that all people are created equal should dictate how nurses go about their daily duties. Healthcare should never be negatively affected by the fact that a patient is perceived as difficult. Clearer guidelines could ease the work with these patients and help create a more equal healthcare.

Keywords

Nurse, Caring, Experience, Substance abuse

Lunds universitet

Medicinska fakulteten

Programnämnden för omvårdnad, radiografi samt reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa Box 157, 221 00 LUND

Abstrakt

Introduktion: Missbruksproblematiken är stor runt om i världen. Socialstyrelsen (2019) identifierade i en undersökning 2011 att ca 780 000 personer över 18 år hade ett beroende av droger eller alkohol i Sverige. Utöver detta har Sverige ett stort antal dödsfall relaterade till just detta. Personer med ett missbruk hamnar ofta i kontakt med sjukvården för att vårda sitt beroende i form av rehabilitering eller för vård av underliggande somatiska sjukdomar, orsakade av missbruket.

Syfte: Beskriva hur sjuksköterskor upplever att ge omvårdnad till personer som missbrukar alkohol och/eller droger.

Metod: Föreliggande studie genomfördes som en litteraturstudie. Relevant data samlades in från tidigare genomförd forskning och datan analyserades genom en integrerad analys.

Resultat: I resultatet identifierades fyra kategorier. *Den oförutsägbara relationen* syftar till sjuksköterskors uppfattning av personer med ett missbruk är att de kan vara svåra att arbeta med, manipulativa och stundtals aggressiva. *Praktisk omvårdnad av personer med missbruksproblematik*, visar på att det dagliga omvårdnadsarbetet kräver mer tid, energi och resurser från sjuksköterskan. *Utbildning och det livslånga lärandet*, utbildningen vilken genomgås för att bli sjuksköterska räcker till på många plan för att göra arbetstagaren beredd på att vårda människor. Däribland deras syn på människan och allas lika värde. Föreliggande studie identifierade ett stort behov av mer kunskap kring specifika droger och deras interaktioner både droger emellan men även gentemot patienten. *Fördomar inom vården*, Sjuksköterskor som vårdar personer med ett underliggande missbruk måste klara av att hålla sin egna eventuella fördomar kring patienten separat från vården. Den givna vården kan på så sätt göras mer jämställd.

Slutsatser: Personcentrerad vård är en stor del av sjukvården och den föreliggande studien identifierade vikten av tillit mellan patient och sjuksköterska. Människors lika värde bör genomsyra sjuksköterskans dagliga arbete. Vården ska aldrig påverkas negativt på grund av att en patient upplevs svår att vårda. Tydligare riktlinjer inom området kan underlätta sjuksköterskans arbete och bidra till att skapa en mer jämställd vård.

Nyckelord

Sjuksköterska, Omvårdnad, Upplevelse, Missbruk

Innehållsförteckning

Introduktion	6
Problemområde	6
Bakgrund	6
Terminologi	7
Definition av missbruk	7
Patientperspektiv	8
Vård av personer som missbrukar	8
Definition av hälsa	9
Metod	10
Urval	10
Datainsamling	11
Dataanalys	15
Forskningsetiska avvägningar	15
Resultat	16
Den oförutsägbara relationen	17
Praktisk omvårdnad av personer med missbruksproblematik	18
Fördomar inom vården	21
Diskussion	22
Diskussion av vald metod	22
Diskussion av framtaget resultat	23
Negativ syn på patienten	24
Rätt åtgärd vid rätt tillfälle	24
Människors lika värde	25
Slutsats och kliniska implikationer	26
Författarnas arbetsfördelning	26
Referenser	26
Bilaga 1 (1)	30

Introduktion

Problemområde

“Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende - Stöd för styrning och ledning” är ett styrdokument med riktlinjer och rekommendationer om vård och stöd för personer med missbruksproblematik (Socialstyrelsen, 2019). Perioden 2009-2011 gjordes en statlig utredning av missbruksproblematiken i Sverige. I utredningen framkom att cirka 780 000 personer över 18 år har ett riskbruk eller ett beroende av alkohol och av dem bedömdes 330 000 ha ett beroende, resterande 450 000 uppvisade ett riskbruk. Samma utredning kom även fram till att cirka 55 000 personer led av ett riskbruk eller ett beroende av narkotika. Sverige har även ett högt antal narkotikarelaterade dödsfall. Dessutom leder missbruket till behov av sjukvård i flera olika former på grund av alkohol- och drogrelaterade diagnoser (Socialstyrelsen, 2019).

Bove, Lisby & Norlyk (2019) menar att sjuksköterskor upplever personer med missbruk som en svår patientgrupp att arbeta med samt att sjuksköterskor upplever osäkerhet i att vårda dessa patienter. Enligt Bove et al. (2019) upplever sjuksköterskor svårigheter i att använda sig av standardiserade rutiner och att anpassa vården utifrån patientens komplexitet. Dessutom beskriver sjuksköterskor att de upplever det som en svår balans mellan ansvar och uppgivenhet. Bove et al. (2019) menar att studien visar på att vidare kunskap behövs i hur sjuksköterskor bemöter personer med beroende på ett mer humanitärt sätt. Solberg & Nåden (2019) visar att personer som missbrukar upplever att det finns brist på kunskap i omvårdnaden. De upplever sig bli bemötta med en negativ attityd och nedprioriteras jämfört med andra patienter. Personalens brist på kunskap kring psykologiska aspekter av sjukdomen resulterar i förstärkt ångest hos patienten.

Bakgrund

Terminologi

Termen missbruk användas i denna studie som ett paraplybegrepp för att beskriva den patientgrupp som ingår, för att en så bred bild som möjligt ska framkomma. Med personer som missbrukar menas en person som uppfyller American Psychiatric Association (2013) definition

av substansmissbrukande sjukdomar vilket bygger på nedsatt kontroll, social nedsättning, riskfyllt användande och farmakologiska kriterier såsom ökad tolerans och bakrus. I denna studie syftar författarna till illegala droger samt alkohol och valde att helt exkludera alla andra former av missbruk. Blandmissbruk innebär att personen missbrukar mer än en substans (Socialstyrelsen, 2019). Med termen illegala droger menar författarna beroendeframkallande preparat som av individen används på ett sätt som inte stämmer med preparatets användningsområde. Enligt Socialstyrelsen (2017) ges ofta vård av personer med missbruk inom slutenvården, till exempel i form av akut avgiftning, tillnyktring eller behandling av en somatisk sjukdom orsakad av missbruket. Droger kan även ha toxiska effekter på flertal organsystem (Ottoosson, 2004). Socialstyrelsen (2017) beskriver specifika sjukdomar och tillstånd som ofta drabbar personer med missbruk och som leder dem till kontakt med vården är levercirros, gastrit, alkoholförgiftning och vård av skada orsakad av olycka eller våld. Eftersom vård av dessa personer inte bara sker inom slutenvården har författarna av den här studien valt att inkludera studier från både slutenvården och öppenvården.

Definition av missbruk

Missbruk kan definieras utifrån kriterier från World Health Organisation (WHO) (2019), International Classification of Diseases (ICD) eller kriterier från American Psychiatric Association (2013) Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM). Författarna definierar missbruk utifrån DSM:s specifika kriterier. Kriterier för att uppfylla denna definition för substansmissbruk är problem med droganvändning vilka leder till klinisk signifikant nedsättning eller ångest, som ger uttryck i minst två av de 13 punkter som ingår, inom en 12-månadersperiod. I dessa 13 punkter lyfts bland annat mängden av droger, tidsperioden som drogerna intas och om intaget resulterar i bristande socialt liv, arbetsuppgifter och/eller ekonomi. Utsätter sig personen ofta för risker eller får fysiska skador relaterat till sitt intag av substansen, samt ifall individen fortsätter att bruka substansen trots vetskap om att det är det som skapar problemen (American Psychiatric Association, 2013).

Patientperspektiv

Ottosson (2004) menar att missbruk kan uppstå till följd av läkemedelsintag eller på grund av personens egna initiativ till intag av droger och/eller alkohol. Bakomliggande anledningen till drogintaget kan var behandling av smärttillstånd eller för att uppnå en känsla av eufori. Ottosson (2004) menar att droganvändning kan leda till både fysiskt och psykiskt beroende vilket i sin tur kan leda till sociala konsekvenser. Sociala konsekvenser kan innebära familjeproblematik såsom skilsmässa eller barn som far illa. Yang och Xia (2019) menar att en annan anledning kan vara att drogen hjälper personen att förtränga och därmed få en tillfällig lindring av känslan av ångest relaterat till tidigare livserfarenheter. Personer som använder droger riskerar i större utsträckning att orsaka olyckor så som fordonsolyckor, samt har en högre risk att få sexuellt överförbara sjukdomar, relaterat till oförsiktighet vid sexuella kontakter och injicering av droger.

Vård av personer som missbrukar

Socialstyrelsens (2019) diskuterar vikten av en individanpassad vård. Individanpassad vård innebär bland annat att vården ska ges med omsorg och respekt för varje människas unika behov, förväntningar och integritet samt att patienten ges möjlighet att vara delaktig. För att personen ska kunna vara delaktig behöver hen vara välinformerad om bland annat sitt hälsotillstånd, vilka möjligheter till undersökningar, vård och behandling som finns. Informationen måste vara anpassad till patientens förutsättningar som till exempel mognad, språkkunskap eller påverkan av alkohol och/eller narkotika. Socialstyrelsen (2019) menar att för att kunna bedriva god vård bör sjuksköterskan agera med ett respektfullt, kompetent och empatiskt bemötande. Bemötandet bidrar även till att bilda ett välfungerande samarbete mellan sjuksköterskan och vårdtagaren (Socialstyrelsen, 2019). Patientlagen styrker detta och lägger stor vikt vid att all vård ska ges med god kvalitet, respekt för individen samt utgå från alla människors lika värde (Patientlag, SFS 2014).

Enligt Lundahl et al., (2013) upplever flertalet sjuksköterskor det som problematiskt att vårda personer som missbrukar, samt att hitta en balans mellan professionalism, förväntningar på patienten och egna känslor. Ofta uppkommer känslor av osäkerhet och otillräcklighet fram under

vårdförloppet relaterat till hur omvårdnaden ska utföras för patientens bästa. Clark (2008) beskriver denna patientgrupp som oförutsägbar och mer tidskrävande eftersom de kräver mycket omsorg och ständig patientkontakt. Vidare beskriver Clark (2008) hur vården kan anpassas efter just det tillstånd patienten befinner sig i. Enligt Sadeghi et al., (1999) känner sjuksköterskor en återkommande oro kring administrering av narkotikaklassade preparat till personer med missbruksproblematik. Detta har till stor del att göra med en rädsla att orsaka återfall hos patienten. En annan faktor som påverkar vårdandet av denna patientgrupp är sjuksköterskors egna tankar, känslor och fördomar om missbrukare. Detta leder i sin tur till att vården kan bli begränsad och vidhålla empati till patienten försvåras (Sadeghi et al., 1999).

Definition av hälsa

Det teoretiska ramverk som författarna använder sig av för att tolka resultatet bygger på Dahlberg och Segesten (2010). Dahlberg och Segesten (2010) beskriver hälsa som slutmålet med all vård och omvårdnad. Hälsa är individuellt och något patienten anser sig själv inneha eller inte ha. Det finns många små och stora aspekter att ta med för att känna av och mäta hälsan. På det stora hela är det att personen ska känna ett välbefinnande, att hen kan leva sitt liv så som hen vill och kunna utföra både de stora och lite mindre planer hen gett sig in på. Även livslust, glädje, och kraft är aspekter som skall tas med. Ytterligare aspekter som är av vikt att beakta är aktivitet, frihet och ett socialt samliv. För många är måendet oerhört beroende av att vara i ett sammanhang och vara integrerade i samhället, att kunna bidra och ha folk i sin närhet som bryr sig. Det är inte enbart att vara fri från sjukdom utan något mycket större och mer komplext som spelar in på en människas uppfattning av hälsa (Dahlberg & Segesten, 2010).

Författarna använder sig av en livsvärldsteoretisk ansats med utgångspunkt i Dahlberg och Segesten (2010). Centralt i teorin som beskrivs av Dahlberg och Segesten (2010) är att förstå personens livsvärld. Med livsvärld menar Dahlberg och Segesten (2010) fyra världar- privat, medvärld, omvärld, idealvärld. Dessa fyra världar är individuella och uppfattas olika av alla, de är dock ett viktigt redskap när det kommer till vårdandet. Den privata världen syftar till förhållandet individen har till sig själv. De val som tas, identitet, självkänsla och hur personen ser sig själv i flera olika sammanhang. Det är alltså hur personen ser sig själv i hela livet, dock kan

självkänsla och personlighet ändras efter situation och sammanhang. Omvärlden handlar om personens omgivning, samhällsstrukturer, boende och hur detta påverkar självbilden.

Medvärlden handlar om individens sociala liv, förhållande och samspel till andra individer. Allt socialt vägs in i medvärlden. Slutligen beskriver Dahlberg och Segesten (2010) idealvärlden, här kommer bland annat värderingar, kultur och tro in. Alla dessa fyra världar behöver vägas samman för att fullt ut kunna förstå en person på bästa sätt (Dahlberg & Segesten, 2010).

Syfte

Syftet med studien var att beskriva hur sjuksköterskor upplever att ge omvårdnad till personer som missbrukar alkohol och/eller droger.

Metod

Författarna valde att göra en icke systematisk litteraturstudie med induktiv ansats på redan befintlig forskning, se Bilaga 1. Kristensson (2014) menar att detta är lämpligt när resultat av tidigare genomförd forskning jämförs och sammanställs. Polit och Beck (2014) menar att metoden är effektiv för att säkerställa evidens inom ett ämnesområde så länge arbetet genomförs kritiskt. Vidare användes en integrerad analys då Kristensson (2014) menar att detta är en bra metod för att underlätta analysen av en stor mängd data. Den integrerade analysen skapar ett tydligt ramverk att följa vid sammanvägningen av resultatet.

Urval

Databaserna Cumulative Index and Allied Health Literature (CINAHL) och Public Medline (PubMed) användes vid sökningen av artiklar. Inklusionskriterierna för att ingå i studien var att det ska utgå från sjuksköterskans perspektiv, innefatta omvårdnad av personer över 18 år som missbrukar alkohol och/eller droger samt äga rum i den somatiska slutenvården eller öppenvården. För att få ett mer specifikt resultat avgränsas drogerna till att innefatta illegala droger, alkohol samt blandmissbruk och därmed exkluderas alla andra missbruk exempelvis koffein eller nikotinmissbruk. Författarna valde att inte ha några exkluderingskriterier när det

kommer till kön eller länder. Ingen vikt lades vid att utesluta någon typ av studie, det vill säga kvantitativa eller kvalitativa studier. Dock var samtliga inkluderade studier av kvalitativ ansats. Andra krav är att studien ska ha blivit granskad och godkänd av en etisk kommitté, vara en primärkälla, en vetenskaplig artikel skriven på engelska samt publicerad senare än år 2010.

Datainsamling

CINAHL är en databas som innehåller fulltexter från cirka 1200 tidskrifter och över 6 miljoner referenser (EBSCO, u.å). Den är särskilt inriktad på omvårdnad och enligt Polit och Beck (2010) innehåller den i stort sett all engelskspråkig omvårdnad förenad med hälso-relaterade artiklar och böcker. Polit och Beck, (2010) nämner att Databasen CINAHL är relevant inom omvårdnadsforskning. PubMed är en databas som innehåller över 30 miljoner olika referenser (NCBI, u.å). PubMed innefattar även databasen MEDLINE som Polit och Beck (2010) nämner som en annan relevant databas för forskning inom omvårdnad. PubMed valdes eftersom att den innehåller många artiklar, författarna är förtrodda med den databasen samt att i PubMed finns även vetenskapliga artiklar från databasen MEDLINE.

Sökningen innehåller termer i "MeSH" respektive "CINAHL headings" för att få en mer träffsäker sökning. Söktermer i fritext användes också för att ytterligare smalna av sökresultatet. Detta medgav att träffarna innefattade de artiklar som gav svar eller förklaringar till syftet. Enligt Polit och Beck (2010) är booleska operatörer så som AND och OR ett bra sätt att expandera eller begränsa sökningen. Författarna använde booleska operatörer för att skapa sökblock, dessa bidrog till ett specifikt sökresultat relevant för den här studien.

Sökorden som användes för att hitta artiklar relaterat till den här studiens syfte är: ("*Nursing role*"[Mesh]/MH) OR ("*nursing by role*" MH) OR ("*nursing care*"[Mesh]/MH) OR ("*nurse – patient relation*" [Mesh]/MH) AND ("*Alcoholics*"[Mesh]/MH) OR ("*substance use disorder*" [Mesh]/MH) OR *drug users* OR *drug abusers* OR *drug addicts* OR *substance abuse* OR *alcoholism* OR *alcohol addiction* OR *alcohol abuse* OR *alcohol disorder* AND ("*attitude*" [Mesh]/MH) OR ("*nurses attitude*" MH) OR *experience* OR *perception* OR *views* OR *feelings* OR *nurses attitude evaluation* AND *treatment*. Se tabell 1-2 för resultatet av sökningarna.

Tabell 1: sökschema i CINAHL

Databas CINAHL	Sökord	Antal träffar	Lästa rubriker	Lästa abstract	Lästa fulltext	Urval
#1	(MH "Nursing Role") OR (MH "Nurses by Role+") OR (MH "Nursing Care+") OR (MH "Nurse-Patient Relations")	448,798				
#2	(MH "Alcoholics") OR (MH "Substance Use Disorders+") OR Drug users OR Drug abusers OR Drug addicts OR Substance abuse OR Alcoholism OR Alcohol addiction OR	196,771				

	Alcohol abuse OR Alcohol use disorder					
#3	(MH "Attitude+") OR (MH "Nurse Attitudes") OR Experience OR Perception OR Views OR Feelings OR Nurses attitude evaluation	920,428				
#4	Treatment	1,123,713				
#5	#1 AND #2 AND #3 AND #4 (Last 10 year) (English)	197	197	30	15	4

Tabell 2: sökschema för PubMed

Databas	Sökord	Antal träffar	Lästa rubriker	Lästa abstract	Lästa fulltext	Urval
PubMed						
#1	((("Nursing Care"[Mesh]) OR "Nurse's Role"[Mesh]) OR "Nurse-Patient Relations"[Mesh])	155,085				
#2	(((((("Alcoholics"[Mesh]) OR "Substance-Related Disorders"[Mesh]) OR "Drug Users"[Mesh]) OR drug abusers) OR drug addicts) OR substance use) OR "Alcoholism"[Mesh]) OR alcohol addiction) OR alcohol abuse)	325,953				
#3	(((((("Attitude"[Mesh]) OR nurse attitude) OR experience) OR perception) OR views) OR feelings) OR Nurses attitude evaluation	1,967,349				
#4	Treatment	9,630,598				
#5	#1 And #2 And #3 And #4	182	182	28	12	4

	(Last 10 year)					
	(English)					

En kvalitetsgranskning gjordes med hjälp av granskningsmallen “Bedömning av studier med kvalitativ metodik” för kvalitativ forskning (SBU, 2020). Ingen annan granskningsmall behövde användas eftersom att samtliga inkluderade studier var av kvalitativ ansats. De studier som exkluderades efter att författarna läst dem i fulltext, ansågs irrelevanta för att svara på den här studiens syfte. Sökningarna genererade 379 träffar varav åtta studier inkluderades i resultatet. Av de 27 studier som lästes i fulltext identifierades sex studier som var dubletter, det vill säga att det återfanns i båda databaserna. För att ingå i urvalet ska studien visa som mest måttliga brister av kvaliteten, således utesluts studier med stora brister i metod, datainsamling, dataanalys och urval. Författarna räknade poäng utifrån frågorna som står i granskningsmallen och valde att endast inkludera studier som uppvisar god kvalitet på 60% av punkterna eller mer. Författarna inkluderade endast artiklar som efter granskning uppvisade god kvalitet.

Dataanalys

Polit och Beck (2010) nämner att kvalitativ data är mer utmanande att analysera än kvantitativ, framförallt på grund av att mängden data är betydligt större, mer omfattande och går in på djupet. För att underlätta kan data som samlats in delas upp för att få perspektiv och kunna generera ett resultat. Författarna använde sig av en integrerad analys då det är mest passande för denna studie samt för att få ett så relevant resultat som möjligt. Enligt Kristensson (2014) är detta ett bra tillvägagångssätt vid en litteraturstudie för att få en överblick och kunna tolka resultatet korrekt. Författarna läste till en början igenom all insamlad data noggrant för att sedan identifiera övergripande likheter, dessa bröts sedan ner till kategorier där enbart det essentiella innehållet lyfts upp. Därefter delas de in i underkategorier utifrån innehåll, för att sedan kondenseras till etiketter vilka senare används som rubriker i resultatet. Detta bidrog till att underlätta tolkningen av resultatet (Kristensson, 2014).

Forskningsetiska avvägningar

Enligt Polit och Beck (2010) kan det vara utmanande för forskare att förhålla sig objektiva och sätta deltagarnas intressen och säkerhet före studiens. För att undvika inkludering av studier som eventuellt utsatt deltagarna för risker eller på annat sätt inte förhållit forskningen på ett sätt som följer god forskningsetik har författarna endast använt studier som har blivit godkända av en etisk kommitté. Polit & Beck (2010) menar att säkerheten hos deltagarna ökar när det finns etiska kommittéer kopplade till sjukhus, universitet och institutioner. Deras uppgift är att säkerställa att forskarna följer de etiska riktlinjer som studien måste förhålla sig till.

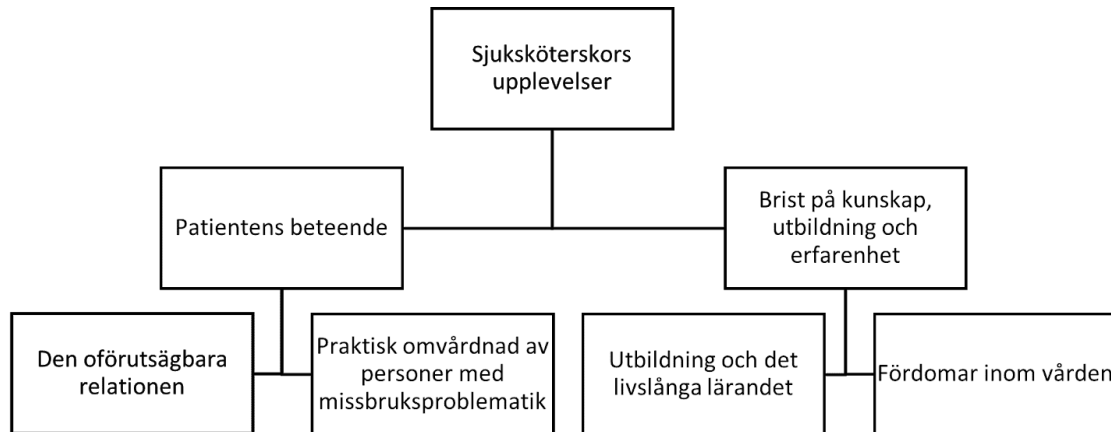
Helsingforsdeklarationen är en deklARATION på 37 punkter som inte är juridiskt bindande men fungerar som riktlinjer för forskningsetik. I dessa ingår bland annat en bedömning av studiens risk kontra nytta, att det finns ett informerat samtycke bland deltagarna samt försäkran om konfidentialitet. En grundläggande punkt är att omsorgen av deltagarna som individer är viktigare än samhällets och vetenskapens intressen (World Medical Association, 2020).

Plagiering har undvikits i den här studien genom noggrann och korrekt referenshantering för att inte framställa andras arbete och upptäckter som sina egna.

Resultat

Resultatet i den här studien har arbetats fram genom analys av åtta vetenskapliga studier. Alla inkluderade studier är av kvalitativ ansats med intervjuer som genererat data vilka har lagt grunden för studiernas resultat. De inkluderade studierna är genomförda i fem olika länder, Australien (1), Kanada (1) Storbritannien (1), Sverige (3) och USA (2). Syftet med samtliga inkluderade studier är att undersöka sjuksköterskans upplevelse av att vårda personer med missbruksproblematik. Ingen av studierna har uteslutit något av könen, dock är majoriteten av deltagarna kvinnor. Åldersspannet hos deltagarna från alla studier är 20-60 år. Alla deltagare kan titulera sig som legitimerad sjuksköterska i någon form, förutom i studien av Cleary et al., (2017) där författarna har inkluderat nio sjuksköterskor, två sjukvårdare, en socialarbetare och en terapeut. Analysen av studiernas resultat har i den här studien genererat fyra kategorier, *Den oförutsägbara relationen*, *Praktisk omvårdnad av personer med missbruksproblematik*, *Utbildning och det livslånga lärandet*, *Fördomar inom vården*.

Figur 1: översikt av resultatets rubriker.

Den oförutsägbara relationen

Att vårda personer med ett missbruk upplevs utmanande, oförutsägbart samt krävande för sjuksköterskan. Detta gäller både inom omvårdnaden, vid administration av läkemedel och andra behandlingar (Cleary et al., 2017; Bohm et al., 2019; Forsberg et al., 2018; Lundahl et al., 2013; Morley et al., 2015; Neville & Roan., 2014). En faktor som påverkar sjuksköterskans arbete är oförutsägbarheten hos denna patientgrupp. Patienter som är påverkade av droger och/eller alkohol under vårdtillfället är svåra att samarbeta med och kräver ofta tid att lugna sig, nyktra till eller få lugnande läkemedel om situationen kräver det (Cleary et al., 2017). Detta upplevs även vara en patientgrupp som söker sig till vården, trots att de inte alltid är sjuka. Detta för att få ett tak över huvudet och en säng att sova i, men även för tillgängligheten av droger. Personer som missbrukar tenderar till att ha ett drogsökande beteende. Detta innebär att de ger felaktig information om tillstånd eller smärta för att få tag i narkotikaklassade läkemedel under sin vårdtid (Bohm et al., 2019; Pauly et al., 2015; Forsberg et al., 2018). Enligt Bohm et al. (2019) kan de vitala parametrarna hjälpa till vid bedömning av patientens smärtnivå. Ligger de vitala

parametrarna inom ramen, medans patienten är helt opåverkad kliniskt men påstår att hen har smärta på VAS 10, bör smärtlindring av denna patienten tänkas över en extra gång (Bohm et al., 2019).

Många sjuksköterskor inom vården upplever att denna patientgrupp är manipulerande, opålitliga samt kan vrida på relevant fakta och information för att få sin vilja igenom. Det är inte heller ovanligt att de beter sig aggressivt och hotfullt (Neville & Roan., 2014; Morley et al., 2015, Forsberg et al., 2018). Cleary et al. (2017) lyfter vikten av att skapa en vårdrelation som bygger på tillit för att underlätta vårdandet för båda parter. Detta görs lättast i lugn miljö där det finns tid för samtal, vilket kan leda till ökad förståelse gentemot varandra. Forsberg et al. (2018) menar att det krävs ärlighet och en öppen dialog från sjuksköterskans håll för att underlätta vårdrelationens uppbyggnad. Vidare nämner Lundahl et al. (2013) vikten av att ha tät kontakt med patienten för att hålla tilliten vid liv och få en relation och större förståelse för patienten. I sin tur kan detta leda till att sjuksköterskan lättare ser igenom lögnar och manipulation (Lundahl et al., 2013). Vidare är det också viktigt att ta hänsyn till att alla människor är olika och reagerar olika. Det är därför svårt att hitta direkta riktlinjer och strukturer att följa inom vården, med tanke på den stora oförutsägbarhet som finns inom denna patientgrupp (Morley et al., 2015).

Pauly et al. (2015) menar att missbruk är en sjukdom som kan ta över en individs hela liv. Som många andra sjukdomar så går den att bota. Den dagliga vården på sjukhus är inte specialiserad mot rehabilitering av missbrukare. Enligt Pauly et al. (2015) bör de därför inte fokusera på att bota sjukdomen, eftersom det är en lång och komplicerad process. Istället menar Pauly et al. (2015) att sjuksköterskan ska arbeta med att lindra de akuta symptomen orsakade av sjukdomen, samt främja patientens självbild genom sitt bemötande. Genom att förbättra självbilden hos patienten anser Pauly et al. (2015) att den framtida eventuella rehabiliteringen av patienten underlättas.

Praktisk omvårdnad av personer med missbruksproblematik

Den dagliga omvårdnaden av patienter med missbruksproblematik anses ofta vara betydligt mer omfattande än vid omvårdnaden av andra patienter (Lundahl et al., 2013). Varje moment som

genomförs kräver mer arbete och energi. Detta anses bero på grund av patientgruppens tendens att agera utåt vid sjuksköterskans försök att göra sitt arbete (Cleary et al., 2017; Neville & Roan., 2014; Morley et al., 2015). Människor som är påverkade av droger blir ofta paranoida. Den nya miljön de befinner sig och det intryck som den uniformerade klädsel som personalen har på sig kan göra så att tankar på misstro från patienten ökar enligt Lundahl et al. (2013). Vidare menar Lundahl et al. (2013) att omvårdnaden av en patient med ett pågående missbruk till stor del vilar mot tilliten som patienten känner gentemot sjuksköterskan. Därför är det viktigt att sjuksköterskan hela tiden tänker på hur hen uppfattas ur patientens perspektiv (Cleary et al., 2017). Sjuksköterskans kroppsspråk är en stor del av detta. Vid omvårdnad händer det ofta att vårdgivaren hamnar i positioner där hen fysiskt står över patienten. Sådana tillfällen gör att det är av stor vikt att sjuksköterskan förstår hur detta kan uppfattas av patienten. Patientens drogpåverkan kan göra att de agerar utåt vid en sådan situation, vilket skapar osäkerhet, både för sjuksköterskan och patienten (Cleary et al., 2017). Vidare menar Abram. (2017) att om sjuksköterskans arbetssätt följer de riktlinjer som finns på avdelningen gällande omvårdnad, till exempel att samtliga följer omvårdnadsplanen så kan personalen lättare bygga upp en relation av tillit med patienten. Om samtliga inblandade har samma information och kan svara likadant på patientens frågor så menar Abram. (2017) att de tankar på misstro som patienten möjligtvis har kan motarbetas och på så sätt förbättra patientens vård och leda till en säkrare arbetsmiljö.

Sjuksköterskor upplever att det kan vara problematiskt att släppa taget om den här patientgruppen efter att de har lämnat avdelningen (Pauly et al., 2015; Morley et al., 2015; Forsberg et al., 2018). Sjuksköterskor känner ett ansvar för patienten vilket kan kvarstå efter att de skilts åt från patienten. Stressen som sjuksköterskor känner över beslut tagna under vårdtillfället kan i längden bidra till psykisk ohälsa hos sjuksköterskor. Vidare beskriver Forsberg et al. (2018) en känsla av frustration hos sjuksköterskor över patientgruppens beteende relaterat till sitt egna välmående. Patienterna upplevs ofta som att de inte är villiga att ta emot vården som finns tillgänglig (Forsberg et al., 2018; Bohm et al., 2019).

Utbildning och det livslånga lärandet

Vård av personer med missbruksproblematik kräver stor kompetens och erfarenhet (Cleary et al., 2017). På grund av detta skapas en oro hos sjuksköterskor relaterat till den egna förmågan (Cleary et al., 2017; Neville & Roan., 2014; Lundahl et al., 2013; Abram, 2017). Under sjuksköterskorna grundutbildning anser Forsberg et al. (2018) att fokuset i lärandet riktas mer mot sjukdomen missbruk samt vilka konsekvenser det kan leda till relaterat till patientens livskvalitet och hälsa. Däremot menar Forsberg et al. (2018) och Bohm et al. (2019) att ett väldigt stort ansvar vilar hos den enskilda sjuksköterskan att fortsätta det egna lärandet efter att utbildningen tagit slut. Omvårdnaden av personer som missbrukar hamnar enligt Forsberg et al. (2018) under det egna ansvaret att lära sig. Patienternas oförutsägbara beteende anses svårt att förstå utan den egna upplevelsen av omvårdnaden. Sjuksköterskans egna reflektioner och erfarenheter i tjänsten, samt deras fortsatta studier relaterat till olika olagliga drogers interaktioner med de smärtstillande läkemedel som används, anses vara av stor vikt för att förbättra vården av personer som missbrukar (Forsberg et al., 2018; Neville & Roan., 2014; Pauly et al., 2015).

På grund av att personer som missbrukar som patientgrupp anses vara en mer utmanande och komplicerad grupp att arbeta med så kan sjuksköterskans arbete underlättas genom ett strukturerat arbetssätt (Abram, 2017; Cleary et al., 2017). Det strukturerade arbetssättet är en del av att lära sig sin roll som sjuksköterska och enligt Abram (2017) ligger ansvaret hos sjuksköterskan själv att hitta informationen och ta den till sig efter att utbildningen har tagit slut. Vidare menar Abram (2017) att rätt hantering av en välformulerad omvårdningsplan avsevärt kan underlätta vården av den missbrukande patienten. Arbetsbördan för sjuksköterskan blir väldigt mycket högre om hen inte klarar av att arbeta strukturerat (Abram, 2017; Bohm et al., 2019).

För många sjuksköterskor som arbetar med den här patientgruppen uppstår problem relaterat till hög arbetsbörda (Abram, 2017). Det genomförs utbildningar på många sjukhus som riktar sig till sjuksköterskans förmåga att klara av både storleken på arbetsbördan men även den emotionella stress som kan uppstå i samband med omvårdnad. Många sjuksköterskor tar till copingstrategier i syfte att kunna fortsätta arbeta på samma sätt utan att drabbas av psykisk ohälsa (Abram, 2017).

Fördomar inom vården

Vården av personer med ett missbruk är en ständig balans mellan professionalism och de fördomar och normer som finns inom sjuksköterskan själv, och ute i samhället. Många sjuksköterskor upplever det som en svårighet att upprätthålla balansen och vårda patientgruppen fördomsfritt. Tvivel på patienternas smärta och information förekommer, vilket leder till att de inte alltid får adekvat vård, trots att detta inte är sjuksköterskornas intuition (Forsberg et al., 2018). Vidare tycker många sjuksköterskor att det är en ögonöppnare att arbeta med personer som missbrukar då deras fördomar blir motbevisade. De får en djupare förståelse för dessa personer och hur de hamnat i sitt missbruk. Sjuksköterskorna är medvetna om sina fördomar och försöker aktivt arbeta mot en jämställd vård, oavsett vilken patientgrupp det rör sig om (Forsberg et al., 2018). Enligt Pauly et al. (2015); Morley et al. (2015); Neville & Roan. (2014) är patientgruppen stigmatiserad, vilket kan leda till sämre vård och svårigheter vid utskrivningsarbete. Enligt Pauly et al. (2015) erbjuds den här patientgruppen inte alltid samma förmåner vid utskrivning som många andra patienter med smärtproblematik. En av dessa förmåner kan vara att narkotikaklassade preparat kan skrivas ut till patienter som inte uppvisar missbruksproblematik. Det här kan leda till att adekvat smärtlindring inte tillgodoses patienter som egentligen har behovet av detta. Detta kan generera fler vårdbesök av patienter vars smärtproblematik inte behandlas korrekt på grund av det pågående missbruket (Pauly et al., 2015).

Majoriteten av sjuksköterskor arbetar för att ge god vård oavsett patientens bakgrund och tillstånd. Pauly et al. (2015); Neville & Roan.(2014) belyser att det finns sjuksköterskor som anser att det är individens egna ansvar att de hamnat i ett missbruk, och därför inte vårdens jobb att hjälpa dem rätt i livet. Pauly et al. (2015); Morley et al. (2015) menar att några få deltagare upplevde att det inte spelar någon roll hur den här patientgruppen behandlas eller vilka hjälpmedel som tilldelas, om de inte vill bli fria från sitt missbruk kommer de inte acceptera behandlingen.

Ofta är det flera händelser i en persons liv som fått dem att börja missbruka, det händer inte över en natt. Missbruket är inte självvalt, utan är en del av livet som för somliga individer är utom kontroll (Pauly et al., 2015). Trots de fördomar och den stigmatisering som finns inom vården

finns det en förståelse om att alla personer som missbrukar är olika, kräver olika vård och har hamnat i missbruket av olika anledningar (Morley et al., 2015).

Diskussion

Diskussion av vald metod

Det finns många studier kring det valda ämnet och författarna har därför valt att utföra en litteraturstudie för att få en överblick över den forskning som finns i dagsläget.

En svaghet som identifierades var sökmetoden eftersom den genererade 379 träffar men endast åtta stycken valdes ut som relevanta till resultatet. Sökningarna kunde därför modifierats, ytterligare sökord kunde lagts till för att precisera träffarna från början. Forsberg et al. (2018) och Lundahl et al. (2013) som inkluderats i resultatet av den här studien har genomfört kvalitativa studier inom sjukvård i Sverige. Resultatet av deras studier påvisar ett alternativt sätt att svara på syftet till den här studien. Om inte författarna använt en litteraturstudie, hade en intervjustudie med kvalitativ ansats kunnat genomföras på svenska sjukhus för att på så sätt besvara syftet.

Statistiska Centralbyrån (2018) menar att 9 av 10 sjuksköterskor är kvinnor. I urvalet i den här studien är kvinnor starkt överrepresenterade. Författarna anser att anledningen är att professionen sjuksköterska är ett yrke som är dominerat av kvinnor. Resultatet i den här studien har enligt författarna inte påverkats nämnvärt på grund av detta. Samtliga sjuksköterskor har genomgått samma utbildning för att erhålla sin legitimation. De män som inkluderats i resultatet av den här studien belyser samma problematik som kvinnorna.

Författarna av föreliggande studie har aktivt under arbetets gång medvetandegjort eventuella fördomar som kan finnas angående den missbrukande patienten vilket skulle kunna leda till bias. Genom att hela tiden ha detta i åtanke kunde författarna enligt Polit och Beck. (2014) se på studien så objektivt och neutralt som möjligt. Resultatet som har genererats angående den negativa syn på personer som missbrukar vilket finns bland sjuksköterskor anses därför av författarna som tillförlitligt.

Trovärdigheten i resultatet har styrkts av att båda författarna har arbetat både enskilt och tillsammans genom hela arbetet. På så sätt har en så objektiv och rättvis bild som möjligt kunnat genereras. Polit och Beck (2014) menar att detta är ett lämpligt sätt att arbeta för att öka trovärdigheten i en litteraturstudie. Författarna har läst igenom de inkluderade studierna var för sig, för att sedan diskutera och sammanställa resultatet. Genom kritisk granskning av de inkluderade studierna kunde författarna av den här studien utläsa om forskarna bibehållit neutralitet. Författarnas brist på erfarenhet av forskning kan ses som en svaghet vad gäller urvalet av studier, eftersom relevant data kan ha missats på grund av detta. Forskare med mer erfarenhet hade därför kunnat få ett annorlunda urval och resultat. Författarna har med noggrannhet valt att skriva resultatet utifrån vad tidigare studier visar och exkluderat egna åsikter i största möjliga mån vilket bidragit till *verifierbarhet* (Polit och Beck 2014). *Överförbarheten*, det vill säga om resultatet kan överföras till andra grupper, anses enligt författarna som stark om de ekonomiska förutsättningarna är snarlika. Det har framkommit ett brett resultat utifrån olika delar av världen, i olika delar är världen vilket gör att resultatet kan användas inom flera olika områden. Författarna har endast inkluderat artiklar från länder med god ekonomi och ett fungerande sjukvårdssystem. På grund av detta anser författarna av föreliggande studie att resultatet kan vara svårt att applicera på sjukvårdssystem i utvecklingsländer. Studien av Cleary et al. (2017) har deltagare i yrkeskategorierna sjuksköterska, ambulansförare, socialarbetare och psykolog. Detta skulle kunna medföra att resultatet i den här studien färgas av andra yrkeskategoriers upplevelser. Författarna av den här studien har aktivt valt att endast inkludera sjuksköterskornas åsikter vid analyseringen av resultatet i studien av Cleary et al. (2017).

Diskussion av framtaget resultat

Resultatet som har genererats i den här studien indikerar att sjuksköterskan upplever att en person med missbruksproblematik inte är enkel att arbeta med. I följande diskussion tar författarna upp tre punkter som anses vara kärnan i resultatet. Dessa är den negativa syn som sjuksköterskor har gentemot omvårdnaden av personer som missbrukar, vikten av att göra rätt åtgärd vid rätt tillfälle samt övertygelsen om människors lika värde relaterat till omvårdnad.

Negativ syn på patienten

Den negativa synen på personen som missbrukar genomsyrar hela resultatet. Morley et al. (2015) belyser att denna patientgrupp är stigmatiserad i vården. Detta strider mot Patientlagen som fastslår att all vård skall ges med god kvalitet och vara byggd på respekt, lika villkor samt utgå från allas lika värde (SFS, 2014). Det framgår tydligt i resultatet att sjukvården inte uppnår dessa kriterier i dagsläget. Patienter får sämre vård på grund av sitt missbruk då de upplevs problematiska att arbeta med. Det finns en rädsla för dessa patienter eftersom de kan upplevas som aggressiva, oförutsägbara och manipulerande (Cleary et al., 2017). Vidare finns även en oro att på något sätt bidra till patientens missbruk genom att ge ut narkotikaklassade preparat, eller vara en del av att patienten får ett återfall efter att ha varit nykter under en period (Sadeghi et al., 1999).

Dahlberg & Segestens (2010) omvårdnadsteori lyfter vikten av att förstå patienten i ett helhetsperspektiv. Författarna anser att om en förståelse för hela patienten byggs upp kommer det underlätta att ge fördomsfri vård, där alla behandlas med ett lika värde. Vid analyseringen av de inkluderade studiernas resultat, framkom att samtliga deltagare arbetar personcentrerat. Missbruk ses som en sjukdom och inte ett medvetet val hos individen. Svensk Sjuksköterskeförening (SSF) (2020) styrker detta och menar att vården bör utgå från ett holistiskt synsätt samt utifrån patientens egna upplevelse av sin hälsa. Författarna av den här studien har använt sig av omvårdnadsteorin av Dahlberg & Segesten (2010) både vid tolkningen av studierna men även när urvalet gjordes.

Rätt åtgärd vid rätt tillfälle

Vården av patienter som missbrukar droger och/eller alkohol är som det framgår i resultatet av den här studien väldigt komplex. Det krävs mycket av sjuksköterskan som vårdar dessa personer och genomgående i de inkluderade studierna lyfts vikten av erfarenhet. Sjuksköterskorna som medverkat i studierna menar att den utbildning som de har genomgått inte har varit tillräcklig för att förbereda dem att arbeta med personer som missbrukar (Neville & Roan, 2014; Lundahl et al., 2013). Bohm et al. (2019) beskriver en vilja att genomgå djupare utbildning efter påbörjad anställning för att på så sätt kunna vårda patienterna likvärdigt. Deltagarna efterfrågar en ökad

farmakologisk förståelse av vad droger och alkohol kan göra med kroppen om användandet fortlöper under en längre tid eller vid en överdosering. Utöver det menar Bohm et al. (2019); Lundahl et al. (2013); Abram. (2017) & Cleary et al. (2017) att mer utbildning behövs gällande interaktioner som specifika droger kan ha vid administrering av läkemedel såsom smärtstillande. Deltagarna i studien av Bohm et al. (2019) menar att de genom ökad förståelse för drogers påverkan och interaktioner med andra läkemedel lättare kan ta beslut som hjälper patienten vid rätt tillfälle. Författarna ser en tydlig bild i de inkluderade studierna av hur sjuksköterskor känner att specifika riktlinjer och arbetsstrukturer hade underlättat vårdandet av personer som missbrukar. Vidare lyfter Ferrell et al. (1992) svårigheter vid omvårdnad och under läkemedelsadministrering. Resultatet som framkommit i denna litteraturstudie speglar således tidigare forskningsresultat i detta avseende.

Människors lika värde

Genomgående i alla inkluderade studier påvisas att sjuksköterskor upplever att den missbrukande patienten är svår att vårda. Sjuksköterskorna i studierna av (Neville & Roan, 2014; Morley et al., 2015; Pauly et al., 2015; Lundahl et al., 2013; Forsberg et al., 2018; Bohm et al., 2019; Abram. 2017; Cleary et al., 2017) lyfter åsikter som att den här patientgruppen inte alltid går att lita på, speciellt vid samtal om läkemedel och dess administration. Det är tydligt genom alla de inkluderade studierna att vården inte ska påverkas negativt av att en patient upplevs som svår att vårda. En stark övertygelse av att göra vad som anses vara rätt för patienten genomsyrar de inkluderade studierna. World Health Organisation (WHO) (2020) menar att det är en mänsklig rättighet att varje individ ska få den vård som hen behöver, när hen behöver det. Sjuksköterskans eventuella fördomar gentemot en patient ska alltså aldrig gå ut över hens förmåga att ge rätt vård till patienten.

Författarna av den här studien anser att förmågan att ge jämlik vård till patienten är en av de viktigaste fynden i resultatet. Denna övertygelse påvisar enligt författarna att huvuddelen av deltagarna i studierna har som målbild att arbeta på ett sätt som följer World Health Organisation (WHO) (2020) syn på mänskliga rättigheter. Svensk sjuksköterskeförening (2020) beskriver personcentrerad vård som att vårda en patient på dennes egna villkor. När en relation med

patienten skapas kan sjuksköterskan utöver att vårda patientens fysiska behov även vårda de psykiska och existentiella. Dahlberg och Segesten (2010) lyfter vikten av att skapa en relation med patienten på dennes villkor, på så sätt kan hela patienten synliggöras och vården förbättras. Utbildning kring de mänskliga rättigheterna listade av World Health Organisation (WHO) (2020) kan vara ett led i att påverka sjuksköterskans arbetssätt till det positiva.

Slutsats och kliniska implikationer

Sjuksköterskor upplever personer som missbrukar problematiska att vårda. Trots detta påvisas vikten av människors lika värde i samtliga inkluderade studier. Författarna av den här studien menar att upplevelsen av en patient som svår att vårda aldrig ska påverka den givna vården negativt. För att undvika detta, krävs mer utbildning inom ämnesområdet för att förbereda sjuksköterskan på kommande arbete. Vidare identifierades att tydligare riktlinjer behövs. Ingen av de inkluderade studierna beskriver att det finns tillräckliga riktlinjer och styrdokument som på ett effektivt sätt kan förbereda sjuksköterskan på arbetet kring omvårdnad av personer som missbrukar. Författarna av den här studien anser att vården kan förbättras om sjuksköterskor besitter rätt kunskaper och tillvägagångssätt för att bedriva god och jämlik vård. Tydligare reglemente vad gäller omvårdnad av personer som missbrukar skulle kunna bidra till detta.

Författarnas arbetsfördelning

Författarna har under arbetet medverkat och bidragit likvärdigt under samtliga delar. Arbetsprocessen samt allt framtaget material har gjorts tillsammans.

Referenser

* = Artiklar som inkluderats i resultatet.

* Abram, M. D. (2017). The Role of the Registered Nurse Working in Substance Use Disorder (SUD) Treatment. 1. *Issues in mental health nursing*, 39(6), 490-498. DOI: 10.1080/01612840.2017.1413462

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (2. uppl.). Arlington: American Psychiatric Association.

* Bohm, K., Lund, R., Nordlander, J., & Vicente, V. (2019). Ambulance nurse's experience to relieve pain in patients with addiction problems in Sweden. *International Emergency Nursing*, 46, N.PAG. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1016/j.ienj.2019.06.002>

Bové, H. M., Lisby, M., & Norlyk, A. (2019). Do the carers care? A phenomenological study of providing care for patients suffering from alcohol use disorders. *Nursing Inquiry*, 27(1), 1-9. doi: 10.1111/nin.12322

Clark J. (2008). The danger next door: methamphetamine. *RN*, 71(5), 22–28.

* Cleary, M., Jackson, D., Woods, C., Kornhaber, R., Sayers, J., & Usher, K. (2017). Experiences of Health Professionals Caring for People Presenting to the Emergency Department After Taking Crystal Methamphetamine (“ICE”). *Issues in Mental Health Nursing*, 38(1), 33–41. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1080/01612840.2016.1251516>

EBSCO. (u.å). *EBSCO Nursing Resource*. Hämtad 2020-11-29 från <https://www.ebscohost.com/nursing/products/cinahl-databases/cinahl-complete>

Ferrell, B., McCaffery, M., & Rhiner, M. (1992). Pain and addiction: An urgent need for change in nursing education. *Journal of pain and symptom management*. 7(2), 117-124. Doi: 0885-3924192135.00

* Forsberg, M., Björn, C., Engström, M., & Nilsson, A. (2018). Nurse Anesthetists' Reflections on Caring for Patients With Previous Substance Dependence: Balancing Between Professionalism and Preconceptions. *Journal of PeriAnesthesia Nursing*, 33(1), 69–77. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1016/j.jopan.2016.01.004>

Karila, L., Roux, P., Rolland, B., Benyamina, A., Reynaud, M., Aubin, H-J., & Lançon, C. (2014). Acute and Long-Term Effects of Cannabis Use: A Review. *Current Pharmaceutical Design*, 20(25), 4112-8. doi: 10.2174/13816128113199990620

Kristensson, J. (2014). *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. (1. utg.) Stockholm: Natur & Kultur.

* Lundahl, M.-K., Olovsson, K. J., Rönngren, Y., & Norbergh, K.-G. (2013). Nurse's perspectives on care provided for patients with gamma-hydroxybutyric acid and gamma-butyrolactone abuse. *Journal of Clinical Nursing*, 23(17-18), 2589-2598. doi: 10.1111/jocn.12475

* Morley, G., Briggs, E., & Chumbley, G. (2015). Nurses' Experiences of Patients with Substance-Use Disorder in Pain: A Phenomenological Study. *Pain management nursing : official journal of the American Society of Pain Management Nurses*, 16(5), 701–711. <https://doi.org/10.1016/j.pmn.2015.03.005>

NCBI. (u.å). *PubMed Overview*. Hämtad 2020-11-29 från <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/about/>

* Neville, K., Roan, N. (2014). Challenges in Nursing Practice: Nurses' Perceptions in Caring for Hospitalized Medical-Surgical Patients With Substance Abuse/Dependence. *Journal of Nursing Administration*, 44(6), 339-346. <https://doi.org/10.1097/NNA.0000000000000079>

Ottosson, J.-O. (2004). *Psykiatri*. (6. uppl.). Liber.

Sadeghi, P., & Zacny, J. P. (1999). Anesthesia is a risk factor for drug and alcohol craving and relapse in ex-abusers. *Medical hypotheses*, 53(6), 490–496. <https://doi.org/10.1054/mehy.1999.0797>

SFS 2014:821. *Patientlag*. Hämtad 14 december, 2020, från Riksdagen, http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs_sfs-2014-821/

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/statistik/2016-5-26.pdf>

Socialstyrelsen. (2017). *Vård och omsorg till personer med en riskfylld konsumtion eller beroende av olika substanser. Öppna jämförelser av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens insatser*. Hämtad 2020-11-27 från:

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/oppna-jamforelser/2017-12-36.pdf>

Socialstyrelsen. (2019). *Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende: Stöd för styrning och ledning*. Hämtad 2020-11-27 från

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/nationella-riktlinjer/2019-1-16.pdf>

Solberg, H., & Nåden, D. (2019). It is just that people treat you like a human being: The meaning of dignity for patients with substance use disorders. *Journal of Clinical Nursing* 29(2-4) 480-491. doi 10.1111/jocn.15108

Svensk Sjuksköterskeförening. (2020-11-11). *Personcentrerad vård*. Stockholm: Svensk Sjuksköterskeförening. <https://swenurse.se/publikationer/personcentrerad-varld>

* Pauly, B., McCall, J., Browne, A., Parker, J., Mollison, A. (2015). Toward Cultural Safety: Nurse and Patient Perceptions of Illicit Substance Use in a Hospitalized Setting. *Advances in Nursing Science*, 38(2), 121-135. <https://doi.org/10.1097/ANS.0000000000000070>

Polit, D. F., & Beck, C. T. (2010). *Essential of Nursing Research: Appraising Evidence for nursing practice* (2. uppl). Lippincott Williams & Wilkins.

Polit, D. F., & Beck, C. T. (2014). *Essential of Nursing Research: Appraising Evidence for nursing practice* (4. uppl). Lippincott Williams & Wilkins.

U.S. Department of Health & Human Services. (2018). *The Belmont Report*. Hämtad 2020-11-27 från <https://www.hhs.gov/ohrp/regulations-and-policy/belmont-report/read-the-belmont-report/index.html>

World Medical Association. (2018). *WMA Declaration of Helsinki: Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects*. Hämtad 2020-11-27 från <https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects/>

World Health Organisation. (2019). *ICD-11 International Classification of Diseases 11th Revision: The global standard for diagnostic health information*. Hämtad 2020-11-27 från <https://icd.who.int/en>

World Health Organisation. (2020). *Gender, Equity and Human rights*. Hämtad 2020-12-28 från <https://www.who.int/gender-equity-rights/understanding/human-rights-definition/en/>

Yang, X., & Xia, G. (2019). Causes and Consequences of Drug Abuse: A Comparison Between Synthetic Drug and Heroin User in Urban China. *AIDS Education and Prevention* 31(1), 1-16. doi:10.1521/aeap.2019.31.1.1

Bilaga 1 (1)

Artikel	Författare, land, år	Design	Population, urval, bortfall	Syfte	Metod	Resultat
Ambulance nurse's experience to relieve pain in patients with addiction problems in Sweden.	Bohm, K., Lund, R., Nordlander, J., & Vicente, V. Sverige 2019	Kvalitativ ansats med beskrivande design.	Strategiskt urval. Åtta sjuksköterskor, både män och kvinnor i åldern 25-60 år. Deltagarna ska arbetat inom ambulanssjukvård minst två år, ha erfarenhet inom smärtlindring av patienter.	Beskriva ambulanssjuksköterskors erfarenheter av smärtlindring hos patienter med missbruksproblematik.	Individuella semistrukturerade intervjuer som spelades in. Dessa lyssnades sedan på flertalet gånger. De analyserades sedan med hjälp av en innehållsanalys. En översättare har varit med vid skrivningen för inget viktigt ska gå mistes om vid översättning till engelska.	Sjuksköterskan vill ge alla samma jämlika vård, men kände en osäkerhet när det kom till missbrukare. Många kände brist på kunskap, riktlinjer och erfarenhet inom området. Men även att bortse från sina förutfattade meningar angående denna patientgrupp.
Challenges in Nursing Practice: Nurses' Perceptions in Caring for Hospitalized Medical-Surgical Patients With	Neville, K., Roan, N. USA 2014	Kvalitativ ansats med induktiv design.	24 sjuksköterskor varav 23 var kvinnor, från tre olika verksamheter deltog.	Beskriva legitimerade sjuksköterskors uppfattningar om att vårda medicin-kirurgiska patienter med komorbida missbruk eller	Det användes ett bekvämlighetsurval. Varje datainsamling tog ca 15 minuter. Hur datan samlades in framgår	Resultatet visade etisk vårdplikt, negativa uppfattningar gentemot patienter med missbruk eller beroende. Att vårda denna patientgrupp är en krävande

Substance Abuse/Dependence				beroende.		och utmanande uppgift. Sjuksköterskor behöver ytterligare utbildning och professionellt stöd för att ta hand om dessa individer. Samt att sjuksköterskorna kände ett behov av vidareutbildning inom smärtlindring och missbruksproblematik.
Experiences of Health Professionals Caring for People Presenting to the Emergency Department After Taking Crystal Methamphetamine ("ICE")	Cleary, M., Jackson, D., Woods, C., Kornhaber, R., Sayers, J., & Usher, K. Australien 2017	Kvalitativ studie.	Ett avsiktligt urval användes. Deltagarna måste ha erfarenhet av att arbeta med personer som missbrukat ICE. Deltagarna var nio sjuksköterskor, två ambulansförare, en socialarbetare samt en psykolog.	Att undersöka sjuksköterskors upplevelse av att vårda patienter med ett ICE missbruk.	Individuella semistrukturerade intervjuer utfördes, somliga på telefon. Intervjuerna varade mellan 24- 66 minuter. Datan samlades in över 4 månaders tid. Alla intervjuer spelades in och transkriberades. Datan analyserades med hjälp av en 6-steps process som bidrog till att identifiera teman.	Sjuksköterskor upplevde att det är en oförutsägbar patientgrupp som skapar stor oro. De är svåra att vårda och kräver både mer tid, personal och resurser än andra patientgrupper. Det är av stor vikt att tänka på hur man rör sig och agerar kring dessa patienter då det lätt kan uppstå en osäker situation. Mer utbildning, kunskap och erfarenhet krävs

						inom detta område.
Nurse Anesthetists' Reflections on Caring for Patients With Previous Substance Dependence: Balancing Professionalism and Preconception	Forsberg, M., Björn, C., Engström, M., & Nilsson, A. Sverige 2018	Kvalitativ ansats med beskrivande design.	Tio anestesijuksköterskor intervjuades. Urvalet gjordes avsiktligt. De ska ha minst fem års erfarenhet inom anesthesi samt arbetat med minst en patient som missbrukat. Alla var kvinnor i åldern 34-56 år.	Att beskriva anestesijuksköterskors reflektioner om tillhandahållande av omvårdnad till patienter med tidigare substansberoende.	Individuella semistrukturerade intervjuer som varade mellan 15- 45 minuter. Dessa spelades in, avlyssnades och sedan transkriberades. Intervjuerna lästes igenom flertalet gånger. Varje författare gjorde sedan en innehållsanalys, som sedan jämfördes med de andras.	Svårigheter med att hitta en balans mellan professionalism och fördomar. Sjuksköterskorna kände även brist på kunskap, erfarenhet och tid. De kände även en misstro för patienterna.
Nurses' Experiences of Patients with Substance-Use Disorder in Pain: A Phenomenological Study	Morley, G., Briggs, E., & Chumbley, G. England 2015	Kvalitativ ansats med beskrivande fenomenologisk ansats.	Fem sjuksköterskor deltog i studien. Det användes både bekvämlighetsurval samt snöbollsurval. Sjuksköterskorna ska ha arbetat med patienter som har missbruksproblem	Få en djupare förståelse för sjuksköterskans erfarenheter och barriärerna mellan dem och patienter med missbruk som upplever smärta.	Individuella semistrukturerade intervjuer som varade mellan 40- 80 minuter. Intervjuerna transkriberades och lästes om vid minst två separata tillfällen. För att sedan identifiera teman och sedan gå in och hitta det viktigaste inom varje tema.	Patienter med missbruk löper en större risk att inte få adekvat smärtlindring relaterat till drogsökande beteende. Patientgruppen upplevs som komplicerad och sjuksköterskorna känner att de behöver mer kunskap, utbildning och erfarenhet inom området.

			<p>samt smärtproblematik. Det finns med allmänsjuksköterskor samt olika specialistsjuksköterskor i studien. Åldrarna var mellan 20 och 59 år.</p>			
<p>Nurse's perspectives on care provided for patients with gamma-hydroxybutyric acid and gamma-butyrolactone abuse</p>	<p>Lundahl, M.-K., Olovsson, K. J., Rönngren, Y., & Norbergh, K.-G. Sverige 2013</p>	<p>Kvalitativ design med beskrivande design.</p>	<p>Urvalet var avsiktligt. 15 sjuksköterskor med minst två års erfarenhet samt vårdat patienter som missbrukat gamma-hydroxybutyric acid och gamma-butyrolactone.</p>	<p>Att beskriva sjuksköterskors åsikter och upplevelser vid omvårdnad av patienter som missbrukare gamma-hydroxybutyric acid och gamma-butyrolactone på en psykiatrisk enhet.</p>	<p>Individuella semistrukturerade intervjuer, de varade mellan 45 min och 1 h och 35 min. Två av intervjuerna var per telefon. Intervjuerna spelades in och transkriberades som lyssnades samt lästes om flera gånger. De analyserades med hjälp av en innehållsanalys.</p>	<p>Sjuksköterskorna har känslor av ångest och förtvivlan vid omvårdnad av missbrukare. Att alltid vara förberedd på oförutsägbara och osäkra situationer. Strävan efter en god vårdrelation för att kunna erbjuda bästa möjliga omvårdnad. Sjuksköterskorna strävar efter att öka sin personliga kunskap, justera den stigmatisering och attityd som finns mot denna patientgrupp samt uppvisa en positiv inställning.</p>

<p>The Role of the Registered Nurse Working in Substance Use Disorder (SUD) Treatment</p>	<p>Abram, M. D. USA 2017</p>	<p>Kvalitativ design med tolkande fenomenologisk analys enligt Heidegger.</p>	<p>Ett avsiktligt urval användes. Nio legitimerade sjuksköterskor mellan åldrarna 27- 60 deltog. Varav två var män och sju var kvinnor. Alla deltagare arbetade med personer som missbrukar på ett eller annat sätt.</p>	<p>Beskriva betydelsen av sjuksköterskans roll i arbetet med missbrukare.</p>	<p>Individuella intervjuer som varade mellan 45- 75 min. De transkriberades sedan vid tre separata tillfällen. De analyserades sedan med hjälp av en innehållsanalys.</p>	<p>Vikten av att sjuksköterskan måste hitta sin egen roll inom arbetet. Att arbeta professionellt och stänga ut de normer som finns om missbrukare. Det krävs ett strukturerat arbetssätt och erfarenhet spelar en stor roll inom denna patientgrupp. Sjuksköterskorna känner även stor oro och ångest kring dessa patienter och att arbetsbördan ibland blir för tung att bära. Både fysiskt och psykiskt.</p>
<p>Toward Cultural Safety: Nurse and Patient Perceptions of Illicit Substance Use in a Hospitalized Setting</p>	<p>Pauly, B., McCall, J., Browne, A., Parker, J., Mollison, A. Kanada 2015</p>	<p>Kvalitativ studie med en utforskande design.</p>	<p>Ett avsiktligt urval användes. 34 personer intervjuades, 15 patienter samt 19 sjuksköterskor.</p>	<p>Identifiera om det finns inverkan på omvårdnad och medicinering hos patienter som missbrukar.</p>	<p>Forskarna spelade in och observerade deltagarna i ca 275 timmar total. Även individuella djupa intervjuer gjordes. Dessa transkriberades och skickades in till NVIVO, som granskade dem, identifierade meningsbärande</p>	<p>Sjuksköterskan känner att det är patientens ansvar för sin egen hälsa, vill inte patienten bli frisk går det inte. Patienterna är drogsökande och tar upp onödiga platser från andra patienter på sjukhuset om de endast är där</p>

					<p>e enheter, koder och kategorier. Sedan gick alla författare ihop och gjorde detsamma.</p>	<p>för att lura vårdpersonal på droger. Å andra sidan lyfter sjuksköterskorna också att det inte är missbrukarens eget fel att de missbrukar, det är en sjukdom som tar över hela livet. Vikten för sjuksköterskan att skilja på att skuldbelägga patienten jämfört med att vara tydlig och bestämd om det som gäller inom sjukhusets väggar.</p>
--	--	--	--	--	--	---